

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TRẦN THANH HẢI

**QUẢN LÝ SỬ DỤNG PHƯƠNG TIỆN
DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG THPT HUYỆN HÀM YÊN,
TỈNH TUYÊN QUANG THEO HƯỚNG
NGHIÊN CỨU BÀI HỌC**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN, NĂM 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TRẦN THANH HẢI

**QUẢN LÝ SỬ DỤNG PHƯƠNG TIỆN
DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG THPT HUYỆN HÀM YÊN,
TỈNH TUYÊN QUANG THEO HƯỚNG
NGHIÊN CỨU BÀI HỌC**

**Chuyên ngành: Quản lý giáo dục
Mã số: 60.14.01.14**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. TRẦN THỊ TUYẾT OANH

THÁI NGUYÊN, NĂM 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan những số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực chưa hề được sử dụng và công bố ở bất kỳ một công trình nào khác.

Tôi xin cam đoan rằng các thông tin trích dẫn luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Trần Thanh Hải

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến quý thầy lãnh đạo Trường Đại học Thái Nguyên, Khoa Sau đại học cùng tất cả thầy, cô đã giảng dạy, hướng dẫn, giúp đỡ em suốt quá trình học tập, nghiên cứu hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Đặc biệt em xin được bày tỏ lòng tri ân chân thành sâu sắc nhất đến PGS.TS. Trần Thị Tuyết Oanh, người đã trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ, động viên tạo điều kiện cho em trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Xin trân trọng cảm ơn lãnh đạo Trường Đại học Thái Nguyên, Phòng Quản lý khoa học và Sau đại học, các trường THPT trong Huyện Hàm Yên- Tuyên Quang, đồng chí, đồng nghiệp, bạn bè, người thân đã hết lòng hỗ trợ, tạo điều kiện giúp đỡ em trong việc học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Dù đã hết sức cố gắng song chắc chắn luận văn không tránh khỏi những thiếu sót, xin được sự chia sẻ và rất mong nhận được những ý kiến đóng góp quý báu.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2016

Tác giả

Trần Thanh Hải

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
QUY ƯỚC VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu:.....	3
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
5. Giả thuyết khoa học	4
6. Phạm vi nghiên cứu	4
7. Phương pháp nghiên cứu	4
8. Cấu trúc luận văn.....	5
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA QUẢN LÝ SỬ DỤNG PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC THEO HƯỚNG NGHIÊN CỨU BÀI HỌC Ở TRƯỜNG THPT	6
1.1. Vài nét về tổng quan nghiên cứu vấn đề	6
1.1.1. Nghiên cứu về quản lý sử dụng phương tiện dạy học	6
1.1.2. Nghiên cứu về bài học	7
1.2. Một số khái niệm cơ bản của đề tài.....	9
1.2.1. Khái niệm quản lý, quản lý nhà trường chức năng của quản lý.....	9
1.2.2. Khái niệm phương tiện dạy học	13
1.2.3. Khái niệm "nghiên cứu bài học"	15
1.2.4. Khái niệm quản lý sử dụng PTDH theo hướng NCBH.....	15

1.3. Sử dụng phương tiện dạy học ở trường THPT	16
1.3.1. Ý nghĩa vai trò của PTDH ở trường THPT	16
1.3.2. Đặc điểm và chức năng của PTDH ở trường THPT	17
1.3.3. Các loại PTDH.....	20
1.3.4. Yêu cầu trong sử dụng PTDH	24
1.4. Quản lý sử dụng phương tiện dạy học theo hướng nghiên cứu bài học ở trường THPT	27
1.4.1. Nội dung quản lý sử dụng PTDH ở trường THPT	27
1.4.2. Vai trò của các chủ thể trong quản lý sử dụng PTDH ở trường THPT	32
1.4.3. Nghiên cứu bài học trong dạy học ở trường THPT.....	35
1.4.4. Đặc điểm của sử dụng phương tiện dạy học ở trường THPT theo hướng nghiên cứu bài học	36
1.4.5. Các yếu tố ảnh hưởng tới quản lý sử dụng PTDH theo hướng nghiên cứu bài học ở trường THPT.....	37
Kết luận chương 1.....	40
Chương 2. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ SỬ DỤNG PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG THPT HUYỆN HÀM YÊN THEO HƯỚNG NGHIÊN CỨU BÀI HỌC	42
2.1. Khái quát chung về quá trình khảo sát	42
2.1.1. Mục đích, nội dung, đối tượng khảo sát.....	42
2.1.2. Cách xử lý kết quả khảo sát.....	42
2.2. Sơ lược về các trường THPT của Huyện Hàm Yên	43
2.3. Thực trạng sử dụng phương tiện dạy học theo hướng NCBH	44
2.3.1. Thực trạng CSVCS và PTDH.....	44
2.3.2. Thực trạng về hiệu quả sử dụng PTDH.....	47
2.4. Thực trạng quản lý sử dụng PTDH theo hướng NCBH.....	54
2.4.1. Nhận thức của CBQL, GV về quản lý sử dụng PTDH	54
2.4.2. Thực trạng quản lý sử dụng PTDH của các trường THPT	55

2.5. Đánh giá chung về thực trạng quản lý sử dụng phương tiện dạy học theo hướng nghiên cứu bài học	60
2.5.1. Ưu điểm và hạn chế	60
2.5.2. Nguyên nhân của thực trạng	60
Kết luận Chương 2.....	63
Chương 3. BIỆN PHÁP QUẢN LÝ SỬ DỤNG PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG THPT HUYỆN HÀM YÊN THEO HƯỚNG NGHIÊN CỨU BÀI HỌC.....	64
3.1. Một số định hướng và nguyên tắc đề xuất biện pháp.....	64
3.1.1. Một số định hướng.....	64
3.1.2. Nguyên tắc, đề xuất biện pháp.....	65
3.2. Biện pháp quản lý sử dụng phương tiện dạy học theo hướng nghiên cứu bài học.....	66
3.2.1. Biện pháp 1: Bồi dưỡng kỹ năng sử dụng phương tiện dạy học cho giáo viên qua hoạt động nghiên cứu bài học	66
3.2.2. Biện pháp 2: Chỉ đạo tổ chuyên môn nghiên cứu bài học có sử dụng phương tiện dạy học theo yêu cầu của chương trình môn học	68
3.2.3. Biện pháp 3: Chỉ đạo thực hiện quản lý PTDH ở trường THPT theo hướng NCBH	70
3.2.4. Biện pháp 4: Tăng cường kiểm tra đánh giá sử dụng PTDH trong các nhà trường theo hướng NCBH	72
3.2.5. Biện pháp 5: Vận động các lực lượng xã hội tham gia đầu tư PTDH và hỗ trợ bồi dưỡng GV theo hướng NCBH.....	76
3.2.6. Mối quan hệ giữa các biện pháp	79
3.3. Khảo sát tính cấp thiết và khả thi của các biện pháp.....	80
3.3.1. Khái quát về khảo sát.....	80
3.3.2. Kết quả khảo sát	81
Kết luận chương 3.....	83
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	88
PHỤ LỤC	

QUY ƯỚC VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

VIẾT TẮT	VIẾT ĐẦY ĐỦ
CBQL	Cán bộ quản lý
DH	Dạy học
GD	Giáo dục
GV	Giáo viên
HD	Hoạt động
HS	Học sinh
HT	Hiệu trưởng
KN	Kỹ năng
NCBH	Nghiên cứu bài học
NL	Năng lực
NVSP	Nghiệp vụ sư phạm
NXB	Nhà xuất bản
PPDH	Phương pháp dạy học
PTDH	Phương tiện dạy học
SGK	Sách giáo khoa
THPT	Trung học phổ thông

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1.	Thống kê số lượng và chất lượng đội ngũ GV và HS ba trường THPT ở huyện Hàm Yên - Tuyên Quang.....	44
Bảng 2.2.	Thống kê cơ sở vật chất của các trường THPT huyện Hàm Yên.....	45
Bảng 2.3.	Thống kê số lượng PTDH của 3 trường huyện Hàm Yên.....	46
Bảng 2.4a.	Chất lượng PTDH của ba trường THPT huyện Hàm Yên	48
Bảng 2.4b.	Chất lượng PTDH của ba trường THPT huyện Hàm Yên	49
Bảng 2.5.	Tình hình sử dụng phương tiện dạy học của GV các trường THPT huyện Hàm Yên	50
Bảng 2.6a.	Hiệu quả sử dụng PTDH của ba trường THPT huyện Hàm Yên (đối với các môn khoa học tự nhiên và công nghệ).....	52
Bảng 2.6b.	Hiệu quả sử dụng PTDH của ba trường THPT huyện Hàm Yên (đối với các môn khoa học xã hội).....	53
Bảng 2.7.	Nhận thức của CBQL, GV về mức độ cần thiết quản lý sử dụng PTDH ở các trường THPT huyện Hàm Yên	54
Bảng 2.8.	Thực trạng quản lý và sử dụng phương tiện dạy học theo hướng nghiên cứu bài học.....	58
Bảng 2.9.	Nhận thức của CBQL, GV về mức độ phù hợp của sử dụng phương tiện dạy học với nghiên cứu bài học.....	59
Bảng 3.1a.	(130 phiếu điều tra về tính cần thiết).....	81
Bảng 3.1b.	(130 phiếu điều tra về tính khả thi).....	82

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Động lực quan trọng để thúc đẩy sự phát triển của giáo dục và đào tạo chính là yếu tố con người - đội ngũ cán bộ GV. Tuy nhiên yếu tố cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học lại là điều kiện cần thiết để thầy và trò thực hiện hoạt động dạy và học đạt hiệu quả tốt.

Trong Nghị quyết Trung ương 4 - khoá VII, Đảng ta xác định: Đầu tư cho giáo dục phải *“đi trước một bước”*, đầu tư cho giáo dục là đầu tư có lãi nhất để chuẩn bị cho xã hội phát triển. Nghị quyết Trung ương 2 - khoá VIII, Đảng ta đã đưa ra 6 tư tưởng chỉ đạo sự phát triển giáo dục đào tạo trong thời kỳ CNH-HĐH đất nước, một trong 6 tư tưởng đó là *“đầu tư cho giáo dục là đầu tư cho phát triển”*. [5]

Như vậy có thể thấy, bên cạnh việc đầu tư đào tạo bồi dưỡng GV và CBQL giáo dục, việc đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học được xem như là một trong những điều kiện quan trọng để thực hiện nhiệm vụ giáo dục và đào tạo. Điều đó đã được chỉ rõ trong báo cáo của Ban chấp hành Trung ương Đảng khoá VIII được trình bày tại Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX: *“Tăng cường cơ sở vật chất và từng bước hiện đại hoá nhà trường, lớp học, sân chơi, bãi tập, máy tính nối mạng internet, thiết bị học tập và giảng dạy hiện đại, thư viện, ký túc xá...”*. [6]

Nghị quyết số 02-NQ/TU ngày 13/5/2011 của Ban chấp hành Đảng bộ tỉnh Tuyên Quang - khóa XV) về phát triển và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tỉnh Tuyên Quang giai đoạn 2011- 2015 định hướng đến năm 2020 đã khẳng định: *“Tiếp tục tạo sự chuyển biến cơ bản về chất lượng giáo dục; nâng cao chất lượng đội ngũ GV và CBQL nhằm thực hiện có hiệu quả việc đổi mới chương trình giáo dục phổ thông”*. [4]

Đặc biệt là, thấy rõ vai trò tầm quan trọng của cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ dạy và học, trong nghị quyết trên đã chỉ ra nhu cầu và cách thức để khắc phục trong điều kiện kinh tế còn khó khăn của địa phương: